

ARVAMUSED

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

TÄISKOGU 465. ISTUNGJÄRK 15. JA 16. SEPTEMBRIL 2010

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Euroopa Liidu Doonau piirkonna strateegia”

(2011/C 48/02)

Raportöör: **Miklós BARABÁS**Kaasraportöör: **Mihai MANOLIU**

26. veebruaril 2010. aastal palus Euroopa Komisjoni asepresident Maroš Šefčovič Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel koostada ettevalmistav arvamus teemal:

„Euroopa Liidu Doonau piirkonna strateegia”

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon võttis arvamuse vastu 20. juulil 2010. Raportöör oli Miklós Barabás ja kaasraportöör Mihai Manoliu.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 465. istungjärgul 15.–16. septembril 2010 (16. septembri istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 123, vastu hääletas 2, erapooletuks jäi 8.

1. Järeldused ja ettepanekud

1.1 Käesolev Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus keskendub Euroopa Komisjoni poolt Euroopa organiseeritud kodanikuühiskonnale pakutud võimalusele esitada konkreetseid praktilisi ettepanekuid praegu väljatöötamisel oleva Doonau piirkonna strateegia⁽¹⁾ tegevuskava koostamiseks. Komitee loodab, et tema soovitud kajastavad adekvaatselt nii komitee enda kui Euroopa organiseeritud kodanikuühiskonna tugevat toetust strateegiale. Komitee eeldab, et tulevane strateegia on tõeline panus Doonau piirkonna – mida nähakse Euroopa peegelpildina – elanike elu- ja töötingimuste parandamisse.

1.2 Poliitilisel tasandil peab Doonau piirkonna kavandatav strateegia:

1.2.1 olema avatud, kaasav ja tundlik sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnakaitse olude suhtes, võttes arvesse organiseeritud kodanikuühiskonna ettepanekuid ning toetudes tema kogemustele;

1.2.2 tõhususe tagamiseks, arvestades asjaomaste küsimuste keerukust ja vastastikust sõltuvust, järjepidevalt järgima integree-

ritud lähenemist, mitte valdkondlikke huviseid, ja rõhutama asjaomaste sidusrühmade eesmärkide saavutamise vajalikkust;

1.2.3 võtma arvesse ja püüdma innustada koostööd kõigis nn pehme julgeoleku valdkondades nagu näiteks päästeteenistuse alal, kus saab teha koostööd võitluses loodusõnnetustega, isikute, ettevõtete jne liikuvuse alal ning situatsiooniplaanide koostamisel ökoloogiliste õnnetuste puhuks;

1.2.4 aitama paremini kasutada Lissaboni lepingu pakutavat potentsiaali, nt osalusdemokraatia põhimõtte järjepideva kasutamise teel;

1.2.5 olema sobiv vahend, et:

a. panustada makropiirkondliku poliitika vahendina Euroopa integratsiooniprotsessi süvendamisse, eelkõige Euroopa 2020. aasta programmi raames (arukas, jätkusuutlik ja kaasav);

⁽¹⁾ Tulevane Doonau piirkonna strateegia hõlmab järgmisi ELi liikmesriike: Saksamaa, Austria, Ungari, Slovakkia, Tšehhi Vabariik, Sloveenia, Bulgaaria ja Rumeenia, ning järgmisi ELi-väliseid riike: Horvaatia, Serbia, Ukraina, Moldova, Bosnia ja Hertsegoviina ja Montenegro.

b. lähendada piirkonna kuut ELI-välist riiki Euroopa Liidule ja toetada nende integratsioonipüüdlusi;

1.2.6 peegeldama ELi makropiirkondliku tasandi poliitikat ning organiseeritud kodanikuühiskonna aktiivset konstruktiivset rolli ja panust;

1.2.7 aitama koordineerida mitmel tasandil ja piirkonna eri osades juba olemas olevate koostöösüsteemide tööd, muutma selle tegevuse tõhusamaks ja vältima dubleerimist;

1.2.8 looma selge, lihtsa ja läbipaistva valitsemissüsteemi, mis põhineb alt-üles lähenemisel suhetes organiseeritud kodanikuühiskonnaga; tulemusi peab hindama iga-aastastel konverentsidel;

1.2.9 rakenduma protsessina, mis võimaldab paindlikkust ja perioodilist läbivaatamist ja kui võimalik, täiendavate rahaliste vahendite eraldamist;

1.2.10 taotleva realistlike eesmärgi ning eduka rakendamise tagamiseks prioriteete seadma; nende eesmärkide saavutamiseks tuleb koostada keskpika perspektiivi tegevuskava; sellest tegevuskavast peab selgelt nähtuma, et edu peamine pant on kõigi sidusrühmade aktiivne osalemine vastavalt partnerluse põhimõttele;

1.2.11 andma ühiskonnale ja kodanikele selgelt nähtavaid ja käegakatsutavaid tulemusi, mis on suunatud kodanike, sealhulgas noorte töö- ja elutingimuste parandamisele;

1.2.12 peegeldama sotsiaal- ja kodanikudialoogi tähtsust;

1.2.13 tunnustama Doonau piirkonna ühenduvuse tähtsust;

1.2.14 võtma arvesse ELi Läänemere strateegia rakendamise kogemusi.

1.3 *Praktilised ettepanekud kodanikuühiskonna tasandil Doonau piirkonna strateegiaga kaasneva tegevuskava kohta:*

1.3.1 tuleks välja arendada kodanikuühiskonna organisatsioonide piirkondlik võrgustik (Doonau piirkonna kodanikuühiskonna foorum), et võimaldada muuhulgas ühistegevusi ja projekte; võrgustiku liikmed võiksid kohtuda üks kord aastas piirkonna eri riikides;

1.3.2 Doonau piirkonna inimeste ühtekuuluvustunde tugevdamiseks, piirkondliku identiteedi arendamiseks ja kultuurilise

mitmekesisuse säilitamiseks, eriti noorte inimeste hulgas, on vaja korraldada üritusi (kohtumisi, festivale, külaskäike, näitusi, messe jne); selle eesmärgi saavutamisele aitaks kaasa piirkondlikku kultuuri kajastav väljaanne;

1.3.3 igal aastal eri kohas tuleks korraldada Doonau Nädal; see oleks sobiv foorum Doonau strateegia sisuliste küsimuste arutamiseks ja selle tulemuste esitlemiseks;

1.3.4 kodanike ja organiseeritud kodanikuühiskonna pideva //jätkuva toetuse tagamiseks nii Euroopa Liidus kui naabruses asuvates kolmandates riikides on vaja Doonau piirkonna strateegia tõhusat ja järjepidevat teabevahetusstrateegiat;

1.3.5 Doonau strateegia programmide arendamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata halvemas olukorras olevatele ja tõrjutud rühmadele, eelkõige romidele;

1.3.6 tuleks tugevdada regulaarseid kontakte ja koostööd piirkonna sidusrühmade vahel koos sotsiaal- ja kodanikudialoogiga; siin võivad tähtsat osa etendada riikliku tasandi majandus- ja sotsiaalnõukogud;

1.3.7 ühiskondlikke ja majanduslikke osalejaid hõlmava Doonau ettevõtlusfoorumi loomine annaks olulise vahendi koostööks ning majanduslikuks, sotsiaalseks ja territoriaalseks ühtekuuluvuseks Doonau piirkonnas; piirkonna töödajate organisatsioonidel peaks olema juurdepääs ja neid tuleks innustada osalema rahastamisprogrammides eelnimetatud foorumi loomiseks;

1.3.8 vaba liikumise takistuste edasine vähendamine või ärakaotamine koos inimväärse töö ja õiglase tasu põhimõtete rakendamisega peaks aitama inimesi ühendada;

1.3.9 Doonau piirkonna strateegia rakendamisel tuleks ära kasutada infoühiskonna saavutusi ja teenuseid;

1.3.10 võiks moodustada rahvusvahelise uurimisrühma, kes viiks läbi Doonau piirkonna strateegiliste küsimuste teadusliku analüüsi ja uuringu; selle rühma tööd võiks toetada mõne stipendiumiprogrammi abil;

1.3.11 me peame kaaluma, kuidas Euroopa temaatilisi aastaid ja programme ühendada Doonau piirkonna strateegiaga;

1.3.12 toetada tuleks piirkonnas kasutatavate keelte õpetamisega seotud algatusi;

1.3.13 komitee peaks moodustama püsivalt tegutseva seireüksuse või uurimiserühma Doonau piirkonna strateegia teemal;

1.3.14 Doonau piirkonna strateegia ja selle tegevuskava elemente peaks rakendama ja nende üle järelevalvet teostama juhtimiskomitee, kuhu kuuluvad organiseeritud kodanikuühiskonna esindajad; kõnealune komitee võib koostada iga-aastasi aruandeid;

1.3.15 paralleelselt Doonau piirkonna strateegia vastuvõtmisega peaks Euroopa Komisjon toetama ka mitmeid pilootprojekte, mis sobivad esialgsete kogemuste kogumiseks ja testimiseks;

1.3.16 Doonau piirkonna strateegia ja selle tegevuskava rakendamist võib rahastada erinevatest allikatest: nii Euroopa Liidu (eelkõige struktuurifondide) kui ka piirkonna riikide, erasektori ja rahvusvaheliste finantsasutuste poolt. Kui eeldada toetust nimetatud allikatest, siis soovitaksime me luua eraldi fond.

1.3.17 Komitee näeb Doonau piirkonna strateegias – mille vastuvõtmine on kavandatud 2011. aasta esimeseks pooleks, kui eesistujariik on Ungari – otsustavat vahendit Doonau piirkonna arendamiseks dünaamiliseks, konkurentsivõimeliseks, kaasavaks ja õitsevaks piirkonnaks.

2. Doonau piirkonna strateegia suunised

2.1. Doonau piirkonna strateegia väljaarendamisel on oluline määratleda Doonau piirkonna koostöö strateegia ja selle tegevuskava teoreetiline raamistik.

2.2. Seega on Doonau piirkonna strateegia väljatöötamisel vaja arvesse võtta järgmist:

— majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse aspektid;

— jõe roll transpordis ja infrastruktuuris (pöörates erilist tähelepanu üle-euroopalisele VII transpordikoridorile, mis mõjutab Doonaud) ja sellega seotud potentsiaal majandustegevust üldisemalt arendada; vajadus toetada laevasõiduteede hoolduse meetmeid seal, kus see on transpordi jaoks vajalik, ja kaotada meretranspordi need kitsaskohad, millele viidatakse TEN-T prioriteetses projektis nr 18, samal ajal kui Doonau jõe kaitse rahvusvahelise komisjoni (ICPDR) egiidi all välja töötatud ühisavaldust tuleks vaadelda kui suunisidokument ja rakendada praktikas; ja jätkata mitut transpordiliiki hõlmavaid projekte (konteinerterminalide ehitus sadamatesse) ning täiendavad maanteetranspordiprojekte

Doonau piirkonnas (sillad, millel on ülisuur mõju kaubaveo voogudele); peale selle vajadus teostada projekte, millel oleks ülisuur mõju arengule, nagu nt Doonau-Bukaresti kanal, mis tuleks kasuks Euroopa majandusele;

— Doonau kui joogivee ja energia allikas ning kui looduskeskkond, mida on vaja säilitada – põhielement on säästev areng; tuleb toetada infrastruktuuriprojekte energia valdkonnas, nt hüdroelektrijaamu;

— innovatsiooni, teadusuuringute ja hariduse roll piirkonnas;

— turismivajadus Doonau piirkonnas ja maaelu arengupotentsiaal; seoses viimasega tuleks kaaluda projektide rahastamist, mis stimuleeriks pikkade põllumajanduslike traditsioonidega riikides erinevaid tegevusi; teraviljalaadimisega seotud infrastruktuuriprojektide rahastamine aitaks kasutada kohaliku põllumajanduse potentsiaali, eelkõige pikaajaliste põllumajandustraditsioonidega maades;

— jõe roll ühise Doonauäärse teadvuse ja identiteedi arendamisel täienduseks Euroopa teadvusele ja identiteedile; siin mängivad peamist rolli kultuurialoog ja solidaarsus, ka ELi ja ELi mittekuuluvate riikide vahelistes suhetes kõnealuse piirkonnas;

— igasuguse transpordimahu suurendamise juures tuleb arvestada keskkonnakaitsega;

— peab suutma lahendada konflikte, et tulla toime selles piirkonnas ajalooliselt kasvanud pingetega.

2.3. Võttes arvesse seonduvate väärtuste ja huvide mitmekesisust ja sageli vastuolulist laadi, on eluliselt tähtis arendada välja integreeritud Doonau piirkonna strateegia, mis põhineb ühistel põhimõtetel, milles võetakse arvesse mitte ainult majanduslikke argumente, vaid ka sotsiaalseid vajadusi ja tegureid, sealhulgas kodanikuühiskonna perspektiive ja panust.

2.4. Majanduslikul, territoriaalsel ja sotsiaalsel ühtekuuluvusel põhinev viljakas Doonau piirkonna strateegia aitaks muuta Doonau piirkonda dünaamiliseks, konkurentsivõimeliseks ja õitsvaks.

3. Taustteave

3.1 18.–19. juunil 2009 toimunud kohtumisel palus Euroopa Ülemkogu Euroopa Komisjonil koostada 2010. aasta lõpuks ELi Doonau piirkonna strateegia. Ettevalmistustööde käigus avaldati erinevaid seisukohti eelkõige Euroopa Komisjoni poolt algatatud avatud konsulteerimisprotsessi raames.

3.2 Komitee toetab tugevalt ja otsustavalt Euroopa Liidu uut makropiirkondlikku lähenemist ja sellega seoses ELi Doonau piirkonna strateegiat. Organiseeritud kodanikuühiskonna institutsioonilise esindajana on komitee valmis strateegia kujundamises ja rakendamises aktiivset rolli etendama ja initsiatiivi võtma.

3.3 Komitee huvi Doonauga seotud teemade vastu ja pühendumus neile ei ole midagi uut. Komitee on aastate jooksul võtnud vastu arvukalt dokumente eri valdkondadest, nt transpordi ja keskkonnakaitse teemal. Neist dokumentidest ilmnevad

selgesti põhjused, miks komitee peab Doonau piirkonda oluliseks ja toetab Doonau piirkonna strateegia arengut.

3.4 Tuleb märkida, et Euroopa Liidu viimaste laienemistega on selle geograafiline kese nihkunud ida poole, kusjuures majanduslik raskuskese on endiselt jäänud Lääne-Euroopasse. Majanduslik, territoriaalne ja sotsiaalne ühtekuuluvus kui Doonau piirkonna strateegia põhikomponendid koos praktiliste ideedega strateegia rakendamise kohta kujutavad endast asjakohast panust selle tasakaalunihke kõrvaldamisse.

Brüssel, 16. september 2010

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Mario SEPI
